nagy jazzkedvelő – hódmezővásárhelyi és győri ismerőseivel tréfálkozik, majd a fideszes Németh Zsolttal CD-re indul vadászni a terem másik sarkába. A Fonó egyik attrakciója a CD-bolt, a Newport-os Mezei Péter költözött ide kínálatával. Túlnyomórészt jazz – köztük szép számban hazaiak, például az Adyton és a Pannon Jazz teljes sorozata –, de külön címszó alatt sorakoznak a blues-, az improvizatív és a népzenei felvételek. Igazi kincsesbánya a telt bugyellárisúaknak.

Egy új kultúrhely létezését legjobban programjainak minősége tudatosíthatja. A Fonó 1995. október 22-én a kaliforniai Rova szaxofonegyüttes koncertjével nyílt meg. Kétségtelen, hogy az óta nem minden nap volt karácsony, pedig a Muzsikástól Dreschéken át a belga Present együttesig e rövid idő alatt is felépett itt a szóba jöhető zenészkör színe-java. Jó koncertek persze sokfelé vannak, egy hely vonzerejének ma már ez nem feltétele. Majd a génius loci. A Fonó előnytelen helyen fekszik, megközelítése erőfeszítést igényel. Ide csak akkor érdemes kijönni, ha valóban többet, mást tud nyújtani, mint a város klubjai. Ha műfajok és emberek találkozásának igazi, inspiratív otthonává válik. Ha nem csak koncertteremként, hanem alkotóműhelyként, új energiák felszabadítójaként, szellemi központként is létezik.

Máskülönben hangja belevész a nagyváros gépeinek zajába.

(1996)

Daloskönyv

(Dresch Mihály kiegyenesedik)

Kétféle jazzmuzsikus van: aki játszik standardeket, és aki nem. A sztenderd fonetikusan írva rendkívül csúnya szó, majdnem olyan, mint a disztributor vagy a díler. Az örökzöld sokkal szebben hangzana, ha nem volna félrevezető. Örökzöld minden, ami régi és sláger, ellenben a standard csak a jazzben ismeretes. Hogy még bonyolultabb legyen az élet, vannak örökzöld standardek, amelyeket bármely jazzmuzsikus eljátszik, és vannak nem örökzöld standardek, amelyeket csak a modern jazz művelői tűznek műsorukra.

Dresch „Dudás" Mihály annak idején becsülettel elvégezte a Bartók Béla szakiskola jazztanszakát, tehát kijárta a standardek iskoláját. Ezt követően végiglépdelt a tagadások természetes stációin, mígnem rátalált saját útjára, a magyar és a környező népzenék mikrokozmoszának és a jazz improvizatív jegyeinek az ötvözetére. Ezzel a hazai avantgárd egyik mitikus alakjává vált, de kizárta magát az un. szakma kegyeiből, hiszen amit játszik, az nem a hagyományos értelemben vett jazz, de nem is népzene. Más.

A több fúvós hangszeren is játszó Dresch időről időre megelégeli a ráosztott szerepet, és borsot tör a kategorizálók orra alá. Előveszi a daloskönyvet, és jazzstandardeket játszik. Vele van hűséges bőgőse, Benkő Róbert, de a dobok mögött ilyenkor nem megszokott partnere, Geröly Tamás, hanem régi játszótársa, a sokoldalú Baló István ül. A közönség meglepetten észleli, hogy Dresch nem szakadt el a gyökerektől, sőt kapcsolata nagyon is eleven velük. Egy-két kivétellel modern standardeket választ (Parker, Monk, Coltrane, Davis, Rollins), ám meglepő módon nem kívülről közelít hozzájuk, nem forgatja ki, értelmezi újjá és mutatja fel őket tisztes távolról, ahogyan azt sok avantgárd zenész teszi – hanem lényegükkel azonosulva szólaltatja meg a darabokat. Íme, a zenész, aki beszéli ezt a nyelvet (is). Játékmódja a korai Coltrane és Rollins erőteljes, expresszív hangzását idézi: benne így él ez a világ.

Jó, hogy Misi standardeket (is) játszik. Annak jele ez, hogy szabadnak érzi magát. Függetlenedve a mást gyanakodva méregető szakmai megítélés súlya alól, már nem szükséges igazolásképpen állandóan előkapnia a jogosítványát. Másfelől, eddigi útja elegendő védettséget ad neki ahhoz, hogy az őt másságáért kedvelő hívei ilyenkor ne a dezertőrt lássák benne. Hiszen akár a standardeket, akár saját zenéjét játssza, Dresch Mihály mindig ugyanúgy van jelen a színpadon: férfias szeméremmel, összes energiájával, teljes kitárulkozásával. A dolgok ez esetben is összeérnek, van itt egy ember, aki muzsikus Magyarországon.

(1995)